

Közgazdász hallgatók nyelvtanulási attitűdje pszichológiai megközelítésben

Mátyás Judit – Bédi Áron

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Pécs

Bevezetés

A felsőoktatási intézményekben 2023-ban eltörölték a hallgatók számára a diploma megszerzéséhez az általános vagy szakmai középfokú nyelvvizsga megszerzésének kötelezettségét.

Az idegennyelv-tudás fontossága a jövő szakemberei számára azonban megkérdőjelezhetetlen, ezért számos egyetemen, így a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán is a hallgatóknak a záróvizsgára bocsátás feltétele a szakmai (üzleti) nyelv tanulása szakmai nyelvi órák keretében angol és német nyelvekből.

Szekunder forrásokra támaszkodva, és primer kérdőíves kutatásunk keretében arra kerestünk válaszokat, hogy milyen a hallgatók nyelvtanulással kapcsolatos attitűdje a nyelvvizsga-kötelezettség eltörlését követően, fontosnak tartják-e, mint jövőbeni közgazdászok, hogy nyelveket tanuljanak? Mely tényezők támogatják vagy gátolják a sikeres, motivált nyelvtanulás folyamatát?

A tanulmány elsősorban a motiváltság kérdéskörét, a nyelvtanulást segítő belső, motivált tanulói magatartást vizsgálja, és azt, hogy a felsőoktatásban a hallgatókat milyen tényezők motiválják, ösztönzik a nyelvtanulásra.

1. Attitűd

Az attitűd bizonyos dolgokhoz, eseményekhez, tevékenységhez kapcsolódó pozitív vagy negatív viszonyulást, beállítódást jelent, ami meghatározza a motivációs szintet is.

Az attitűd három alapelv mentén csoportosítható:

- kognitív információ: az attitűdtárgyra vonatkozó tények, vélemények (pl. a tüdőrákos megbetegedés magasabb arányban érinti a dohányzókat);

- érzelmi/affektív információ: az attitűd tárgyához kapcsolódó érzések (pl. elutasítom a dohányzást, kimondottan zavar, ha valaki dohányzik mellettem, undorodom még a dohányfüst szagától is);

- viselkedéses információ: az attitűd tárgyával kapcsolatos tapasztalatok (pl. kipróbáltam a dohányzást, de nem esett jól, ezért biztos, hogy nem szokom rá).

Attitűdjeink irányuk, irányultságuk és intenzitásuk szerint is megkülönböztethetők. Az irány értelmében pozitív vagy negatív a viszonyulásunk az attitűd tárgyához. Az intenzitás arra vonatkozik, hogy az attitűd milyen mértékben meghatározó, és milyen erősségű (Smith et al. 2016).

2. Motiváció

Cselekvéseink alapvető indítékai azok a késztetések, melyeket valamely szükséglet, hiányérzet hoz létre. A szükséglet kielégítésére irányuló viselkedést nevezzük motivációnak.

Megkülönböztetünk biológiai eredetű túlélési motívumokat (éhség, szomjúság), szociális motívumokat (családalapítás, utódgondozás) és a szocializáció során tanult motívumokat. A pszichoanalízis szerint a viselkedés energetikai hátterét az életösztön energiája, a libidó biztosítja.

A századforduló egy szociálpszichológiai elmélete szerint a szociális viselkedés mozgatóereje specifikus ösztönök sora.

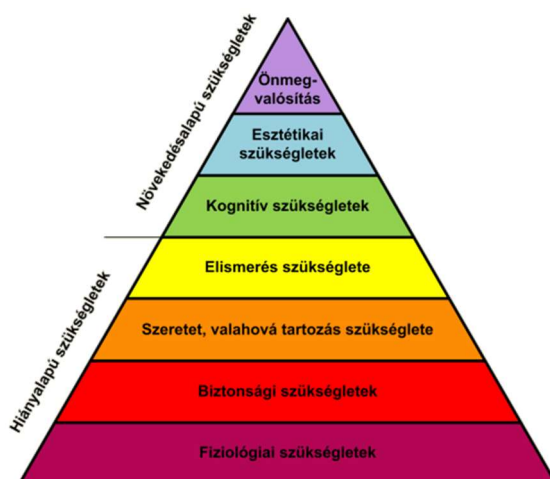
Hull (1943) behaviorista felfogásában a drive-redukció elmélete értelmében a fejlett központi idegrendszerrel rendelkező élőlények esetében az élettani állapotok szükségletként jelentkeznek és reprezentálódnak az agyban. Ha ez automatikusan nem szüntethető meg, akkor az idegrendszerben cselekvésre készítő feszültségállapot jön létre, amit drive-nak nevezünk. A drive erőssége függ a szervezet állapotától és a környezettől. Ha a drive-redukció sikeres, akkor ez a cselekvéssor ismétléséhez, tanuláshoz vezet.

A szociális motívumok főképpen a szexualitásra és utódgondozásra irányulnak. Az alapvető szociális szükségletek hiánya viselkedési, fejlődési zavarokat, agressziót és regressziót okozhatnak. Az altruizmus, segítő viselkedés szintén fontos indíttatás, ami például a segítségnyújtást veszélyhelyzet esetén, fiatalabb vagy idősebb személynek nyújtott segítséget foglal magában. A tanulásra képes, fejlett idegrendszerrel rendelkező gerincesek a számukra ismeretlen, új tárgyak iránt érdeklődést mutatnak. Intrinzik motivációk a kíváncsiság és a manipulációs drive, mert az idegrendszer belső folyamataival kapcsolatosak, a külső jutalmak vagy büntetések által biztosított motivációk pedig az extrinzik motivációk körébe tartoznak. A kompetencia a hozzáértés motívuma, készítés a környezettel való hatékony viselkedés elsajátítására. A sikerek elérésére, a teljesítmény állandó emelésére, mások teljesítményének meghaladására vonatkozó készítés pedig a teljesítménymotiváció. Sikerorientáltak azok az emberek, akik szeretnek kockáztatni, és próbára teszik ügyességüket. Kudarckerülők, akik bizonytalanok önmagukban vagy szorongóak (Bernáth et al. 1994).

A szelfdetermináció elmélete szerint a kompetencia, az autonómia és a kapcsolódás veleszületett szükségleteinek kielégítettsége szükséges az optimális funkcionáláshoz és a jóllét érzéséhez. Így például az alapvető pszichológiai szükségletek megélését támogatja, ha a munkahelyen a munkakörök lehetőséget adnak a tanulásra, fejlődésre. Emellett fontos a munkatársak és a felettes részéről érkező támogatás, és a kölcsönösen támogató és elfogadó munkahelyi kapcsolatok kialakítása és fenntartása (Csókási et al. 2019).

Maslow (1943) elmélete a motívumok hierarchikus egymásra épülését dolgozta ki. Szükségletpiramisán alapján megkülönböztetünk hiányalapú (primer) és növekedésalapú (szekunder) szükségleteket. A piramis értelmében akkor tudunk magasabb, következő szintre lépni, ha az előző szinten elhelyezkedő szükségleteinket kielégítettük.

A tanulás és a nyelvtanulás is, értelemszerűen a szekunder, növekedésalapú, magasabb szintű szükségletek körébe tartoznak.

1.ábra: Maslow szükségletpiramisá
Forrás: <https://leanszotar.hu/page.php?108>

3. Motiváció és motiváltság a tanulás vetületében

A pozitív pszichológia kiemeli a tanulás, tudásszerzés tekintetében a tudás örömét. A pozitív pszichológia egyik fontos, a motivációs mozzanatok mellett kevésbé kiemelt tétele a tudás örömeinek hangsúlyozása, a tudás önmaga jutalmaként való megjelenítése. Pozitívum továbbá a tanulás, ismeretelsajátítás tekintetében, hogy a tudás nem megosztott tulajdon. Tudásunk gyarapításával nem csökkentjük másokét. Önmagunk tökéletesítése önálló életcélnak tekintendő, és az emberi életnek ennek megfelelően van egy sajátos, nem haszonelvű távlata is (2. ábra) (Pléh 2012).

Pozitív pszichológiai gondolatmenet	Hagyományos gondolatmenet
A nem haszonelvű motivációk központi szerepe	Minden motiváció homeosztatisz jellegű
A tudásnak önmagában pozitív értéke van	A tudás pusztán hasznossága szempontjából értékelendő
Önindította tevékenységek	Reaktív szervezetek
A kíváncsiság és az unalom kerülés az emberi élet központi elemei	Az alapvető emberi motívumok a félelem és a szorongás

2. ábra: A pozitív pszichológia és a hagyományos pszichológia vezető gondolatainak összehasonlítása
Forrás: Pléh 2012

Fontos kiemelni a külső és belső motivációs faktorok tanulmányi eredményességre és perzisztenciára (kitartásra, elköteleződésre), illetve lemorzsolódásra kifejtett hatását is a felsőoktatási intézményekben történő tanulás, továbbtanulás tekintetében. A belső motiváció főképpen a tudásgyarapításra irányul, külső motivációs faktorok tekintetében a munkavállalás idejének kitolása, a vezetői pozíció elérésének motivációja figyelhető meg. A nők tekintetében a nőkre inkább jellemző továbbtanulási motiváció, a nagyobb kitartás és eredményesség. A szülő felsőfokú végzettségének mintája megelőző faktor a lemorzsolódás tekintetében, s a tanulmányi eredményességre is pozitívan hat. Továbbá a tagozat típusa is hatással van a perzisztenciára, így a nappali tagozaton történő továbbtanulás jelentős protektív tényezőként tartható számon (Kovács 2018).

3.1. Motiváció a nyelvtanulásban

A nyelv kommunikációs jelrendszer, az egyén személyiségének/identitásának szerves része, amely szinte minden mentális tevékenységben szerepet játszik. A társadalmi szerveződés legfontosabb csatornája, mely beágyazódik a nyelvet használó közösség kultúrájába. Ezáltal a nyelvtanulás jóval összetettebb kérdéskör, mint csupán az új információ és tudás elsajátítása, és ennek értelmében több motivációs elmélet is létezik a nyelvtanulás tekintetében (Dörnyei 1996).

Gardner (id. Dörnyei 1996) motivációs modelljét két összetevő, az integratív és az instrumentális motiváció kölcsönhatásaként szokták értelmezni. Az integratív az idegen nyelvi közösség iránti pozitív beállítottságot, az instrumentális motiváció pedig az idegen nyelvben való jártasság lehetséges gyakorlati hasznával függ össze (egy jobb állás vagy magasabb fizetés elérése).

Clément és Kruidenier (1983) arra jutottak, hogy három további általános irányultság is elkülöníthető a nyelvtanulásban - nevezetesen a tudásra, a barátságra és az utazásra való irányultság.

Az 1970-es évek közepétől kezdve a kognitív megközelítés határozza meg a motivációkutatás irányát a pedagógiai pszichológiában. A motiváció kognitív elméletei szerint a motiváció inkább az egyén racionális gondolkodásának, semmint ösztöneinek, szükségleteinek, késztetésének vagy állapotának a következménye.

A motiváció legújabb elméleteiről szóló elemzésében Weiner (1992) három fontos kognitív fogalmakörrel különít el: az attribúciós elméletet, a tanult tehetetlenséget és a belső hatékonyság elméletét. Mindhárom az egyén önértékelésén alapszik, arra vonatkozóan, hogy mit tud vagy nem tud megtenni, és ez meghatározza, hogy a jövőben milyen erőfeszítéseket fog tenni az eredmény elérése érdekében (Dörnyei–Weiner 1992).

Crookes és Schmidt (1991, id. Dörnyei 1996) az osztálytermi nyelvtanulás motivációjának leírására négy fő motivációs tényezőt javasol: érdeklődés, relevancia, elvárások és elégedettség. Ez a felosztás különösen a kurzusra jellemző motívumok leírása során bizonyul hasznosnak. Az első kategória, az érdeklődés az intrinzikus motivációhoz kapcsolódik, és középpontjában az egyén belülről fakadó kíváncsisága áll, illetve az a törekvés, hogy többet tudjon meg magáról és környezetéről. A relevancia azt fejezi ki, hogy a tanuló mennyire érzi úgy, hogy az oktatás, a tanórák fontos személyes szükségleteket elégítenek ki. Az elvárások kategóriájához tartoznak a siker előrelátható valószínűsége, a tanuló önbizalma és önértékelése, a feladatok nehézségi foka, a szükséges erőfeszítés és a segítség, az útmutatás mennyisége, valamint a tanári instrukciók és a feladat típusának ismerete. Az elégedettség a tevékenység végeredményére, a külső jutalmakra, például a dicséretre vagy a jó osztályzatra, valamint a belső jutalmakra, például a büszkeségre vonatkoznak (3. ábra).

A nyelvtanulási motiváció összetevői

NYELVI SZINT	integratív motivációs alrendszer instrumentális motivációs alrendszer
TANULÓI SZINT	teljesítmény-szükséglet önbizalom *nyelvhasználati szorongás *szubjektív nyelvtudás *okok attribúciója *belső hatékonyság
A TANULÁSI SZITUÁCIÓ SZINTJE	
<i>Kurzus-specifikus</i> motivációs összetevők	érdeklődés relevancia elvárások elégedettség
<i>Tanár-specifikus</i> motivációs összetevők	kapcsolódási vágy vezetési stílus a motiváció közvetlen szocializációja *modellálítás *feladat-bevezetés *visszajelzés
<i>Csoport-specifikus</i> motivációs összetevők	célorientáltság norma- és jutalomrendszer csoportkohézió osztálytermi célstruktúra

3. ábra: Nyelvtanulás és motiváció
 Forrás: Dörnyei 1996

Szociálpszichológiai nézőpont szerint az idegennyelv-tanulási motiváció, illetve a diákok motivált tanulási viselkedése magyarázható a nyelvhez, beszélőihez, valamint a nyelvtanuláshoz kapcsolható attitűdökkel. A nyelvtanulás motivációs rendszerében fontos szerepe van a tanuló nyelv mögötti kultúrának, a nép iránti pozitív attitűdöknek is (Csizér 2007).

A tanulás, nyelvtanulás során az oktatási környezet minden szintjén tehát számos olyan nem anyagi jellegű erőforrás található, amely hozzájárulhat a diákok jóllétének kialakulásához, és amelyek kapcsolatban állnak a motivációs tényezőkkel. Ez azért tekinthető fontosnak, mert

ezeknek a tényezőknek a felismerésével elérhetőbbé válnak az olyan erőforrások, mint a tanárok támogatása és visszajelzése, a kontroll és az autonómia biztosítása a tanulóknak a döntési lehetőségek által, és a személyes fejlődés lehetősége (Jagodics et al. 2020).

4. Primer kutatás

A Pécsi Tudományegyetem hallgatói körében 2023. október végén, november elején kérdőíves primer kvantitatív kutatást végeztünk.

A primer kutatás célkitűzése az volt, hogy felmérjük, milyen motivációk határozzák meg a hallgatók nyelvtanulását.

A felmérést Gardner (id. Dörnyei 1996) modelljére építettük: az integratív és az instrumentális motivációra. Az integratív motiváció az idegen nyelvi közösség iránti pozitív beállítottságra irányul, az instrumentális motiváció pedig az idegen nyelvben való jártasság lehetséges gyakorlati hasznára (pl. egy jobb állás vagy magasabb fizetés elérése).

Feltételezésünk az volt, hogy a hallgatók motivációja a felsőoktatási intézményekben inkább instrumentális motiváció, tehát reális döntések mentén történik.

A vizsgálódás során Clément és Kruidenier (1983 id. Dörnyei 1996) kategóriáit is figyelembe vettük, mely szerint az instrumentális motiváció mellett három további általános irányultság is elkülöníthető a nyelvtanulásban: a tudásra, a barátságra és az utazásra való irányultság.

A Crookes és Schmidt (1991 id. Dörnyei 1996) által kiemelt motivációk köréből az osztálytermi nyelvtanulás motivációinak vetületében pedig arra voltunk kíváncsiak, hogy mennyire meghatározóak egyetemi hallgatók esetében a külső jutalmak, a pozitív tanulási légkör, a nyelvoktató személye.

4.1. A kérdőív felépítése

A kérdőív kérdései a következők voltak:

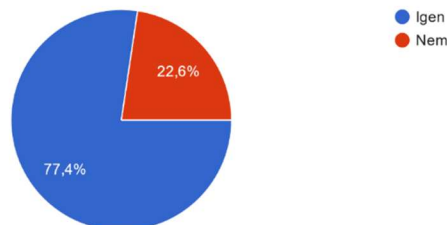
- Rendelkezik általános vagy szakmai nyelvvizsgálóval?
- A nyelvtanulásban fontos szerepe van ön szerint az inspiráló nyelvoktató személyének, aki meg tudja szeretetni a nyelvet és a nyelvtanulást?
- Milyen mértékben fontosak az ön számára az oldott, a tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató, pozitív hangulatú tanórák nyelvtanulása során?
- Miért tanul idegen nyelveket? Több választ is megjelölhet!
- a) Az idegennyelv-tudás a magyar munkaerőpiacon a sikeres elhelyezkedés feltétele, és munkámhoz feltétlenül szükségem lesz rá.
- b) Szeretnék sokat utazni, és fontosnak tartom, hogy az adott ország nyelvét beszéljem.
- c) A későbbiekben külföldön szeretnék dolgozni.
- Mennyire igaz a következő állítás önre? Azért is tanulok szívesen idegen nyelveket, mert így megismerhetem a célnyelvi ország kultúráját (irodalom, zene, gazdaság, oktatás stb.).
- Az idegennyelv-tudás révén új ismeretségeket, barátságokat köthetek külföldi évfolyamtársakkal, egyetemi hallgatókkal, vagy külföldi utazásaim, hosszabb kint tartózkodásom során.
- Az idegennyelv-tanulás révén látásmódom, tudásom, ismereteim a világról bővülnek.
- Azért tanulok idegen nyelve(ke)t, mert a záróvizsgálóhoz, a diploma megszerzéséhez, az egyetemi tanulmányok befejezéséhez szükséges.
- Az idegennyelv-tanulás és -tudás segíti a számunkra idegen országok, más kultúrák, tőlünk eltérő értékrendek elfogadását.

4.2. A kérdőív eredményei

A kérdőívet összesen 106 (N=106) hallgató töltötte ki.

A hallgatók közel 78 százalékának (77,4%) van nyelvvizsgálója.

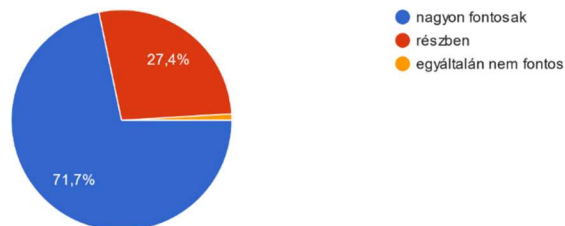
Rendelkezik általános vagy szakmai nyelvvizsgálóval?
106 válasz

4. ábra: Rendelkezik nyelvvizsgálóval?
Forrás: saját kutatás alapján

A hallgatók közel 72 százaléka (71,7%) számára fontosak az oldott, tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató, pozitív hangulatú tanórák (5. ábra).

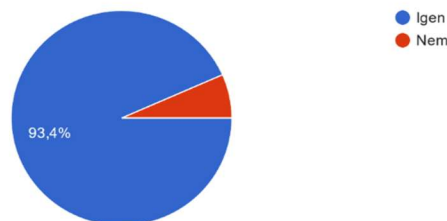
Milyen mértékben fontosak az Ön számára az oldott, a tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató, pozitív hangulatú tanórák a nyelvtanulás során?
106 válasz

5. ábra: A tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató pozitív hangulatú tanórák jelentősége
Forrás: saját kutatás alapján

A válaszadók 93,4 százaléka szerint lényeges, hogy a nyelvoktatónak inspiráló, motiváló hatása legyen a nyelvtanulásra (6. ábra).

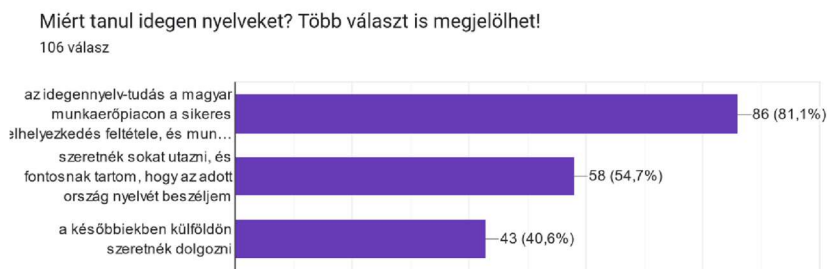
A nyelvtanulásban fontos szerepe van Ön szerint az inspiráló nyelvoktató személyének, aki meg tudja szeretetni a nyelvet és a nyelvtanulást?
106 válasz

6. ábra: A nyelvoktató inspiráló hatása
Forrás: saját kutatás alapján

A nyelvtanulás fő motivációja (81,1%) számukra az, hogy idegennyelv-tudással sikeresebbek lehetnek a munkaerőpiacon, könnyebben találnak egyetemi tanulmányaik befejezését követően állást. 60 százalékuk szerint fontos az idegennyelv-ismeret, mert

megkönnyíti a külföldi utazások során a célnyelvi országban történő kommunikációt és boldogulást. A megkérdezettek 43 százaléka nyilatkozott úgy, hogy azért tanul idegen nyelveket, hogy a későbbiekben külföldön tudjon dolgozni.

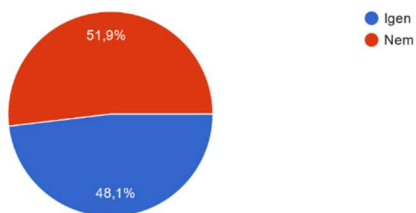
7. ábra: Az idegennyelv-tanulás célja

Forrás: saját kutatás alapján

A célnyelvi ország kultúrájának megismerése csupán 48,1 százalék számára fontos szempont (8. ábra).

Mennyire igaz a következő állítás Önre? Azért is tanulok szívesen idegen nyelveket, mert így megismerhetem a célnyelvi ország kultúráját (irodalom, zene, gazdaság, oktatás stb.)

106 válasz

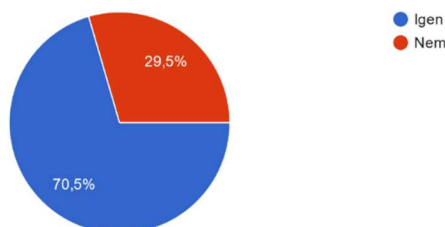
8. ábra: A célnyelvi ország kultúrája

Forrás: saját kutatás alapján

Közel 71 százaléuk (70,5%) szerint az idegennyelv-tudás előnye, hogy segítségével új ismeretségek, barátságok köthetők más országokból érkező egyetemi évfolyamtársakkal, külföldi utazások során (9. ábra).

Az idegennyelv-tudás révén új ismeretségeket, barátságokat köthetek külföldi évfolyamtársakkal, egyetemi hallgatókkal, vagy külföldi utazásaim, hosszabb kint tartózkodásom során.

105 válasz

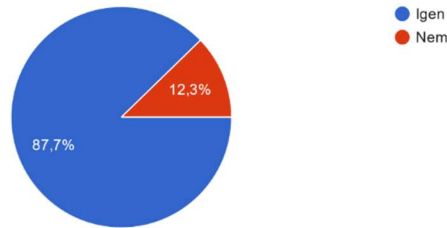

9. ábra: Az idegennyelv-tudás segítségével új barátságok köthetők külföldi hallgatókkal, utazások során

Forrás: saját kutatás alapján

A megkérdezett hallgatók 87,7 százaléka válaszolta azt, hogy az idegennyelv-tanulás révén bővülnek ismeretei a világról is (10. ábra).

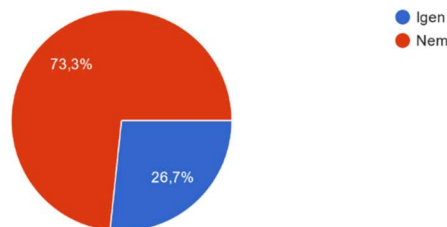
Az idegennyelv-tanulás révén látásmódom, tudásom, ismereteim a világról bővülnek.
106 válasz

10. ábra: Az idegennyelv-tudás bővíti az ismereteket a világról, környezetünkről is
Forrás: saját kutatás alapján

73,3 százalék nem csak azért tanul nyelvet, mert az szükséges a záróvizsgálathoz (11. ábra).

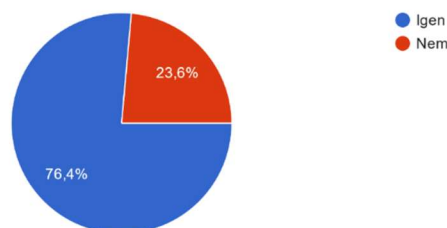
Csak azért tanulok idegen nyelve(ke)t, mert a záróvizsgálathoz, a diploma megszerzéséhez, az egyetemi tanulmányok befejezéséhez szükséges.
105 válasz

11. ábra: A szakmai nyelvtanulás a záróvizsgára bocsátás feltétele, és ezért fontos
Forrás: saját kutatás alapján

A hallgatók 76,4 százaléka szerint az idegennyelv-tanulással megismernek más kultúrákat, és ez segíti őket abban, hogy számukra eltérő értékrendeket is el tudjanak fogadni (12. ábra).

Az idegennyelv-tanulás és- tudás segíti a számunkra idegen országok, más kultúrák, tőlünk eltérő értékrendek elfogadását.
106 válasz

12. ábra: Az idegennyelv-tanulással megismerhetők számunkra idegen kultúrák, mely segít más értékrendek elfogadásában is
Forrás: saját kutatás alapján

4.3. Konklúzió a kérdőív eredményeinek tükrében

Feltételezésünk az volt, hogy a hallgatók motivációja a felsőoktatási intézményekben inkább instrumentális motiváció, tehát reális döntés mentén történik (Gardner id. Dörnyei 1996).

Ez a feltételezés be is igazolódott, mert a hallgatók többsége (81%) válaszolta azt, hogy elsősorban azért tanul idegen nyelveket, mert ez segíti a diplomaszerezést követően a hazai,

magyarországi munkaerőpiacon a könnyebb elhelyezkedését. Csupán 40,6% gondol arra, hogy a megszerzett nyelvismerettel külföldön dolgozzon az egyetemi tanulmányok befejezése után. Ugyanakkor a válaszadók több mint 73%-a nem csak azért tanul idegen nyelve(ke)t, mert ez a záróvizsgálathoz, a diploma megszerzéséhez, az egyetemi tanulmányok befejezéséhez szükséges, ami a hallgatók az integratív motiváltságra utal, s melynek okai a Clément és Kruidenier által meghatározott irányultságokhoz kapcsolódnak.

A vizsgáldás során Clément és Kruidenier (1983 id. Dörnyei 1996) kategóriáit is figyelembe vettük, mely szerint az instrumentális motiváció mellett három további általános irányultság is elkülöníthető a nyelvtanulásban: a tudásra, a barátságra és az utazásra való irányultság. A tudás-szerzés tekintetében a hallgatók csak kisebb arányban (48%) válaszolták, hogy ismereteik a nyelvtanulás révén elmélyülnek a célnyelvi ország kultúrájának tekintetében. Közel 71 % ugyanakkor azt a választ adta, hogy hasznosnak tartja az idegennyelv-tanulást, mert ennek révén új ismeretségeket, barátságokat köthet külföldi évfolyamtársakkal, egyetemi hallgatókkal, vagy külföldi utazásai, hosszabb kint tartózkodása során. Közel 90% szerint az idegennyelv-tanulással látásmódja, tudása, ismeretei a világról bővülnek, és a hallgatók közel 75%-a szerint az idegennyelv-tanulás és -tudás segíti a számukra idegen országok, más kultúrák, a tőlünk, magyaroktól eltérő értékrendek elfogadását.

Crookes és Schmidt (1991, id. Dörnyei, 1996) motivációi közül az osztálytermi nyelvtanulás esetében a külső jutalmakra, például a dicséretre, a pozitív tanulási légkör, a nyelvtanár inspiráló hatásának fontosságára kérdeztünk rá.

Bár feltételezhetnénk, hogy főképpen a kisgyermek, kiskamaszok esetében fontosak a pozitív tanár és tanulási szituáció felé irányuló attitűdök, tehát az osztályteremmel kapcsolatos motivációnak döntő a szerepe (Nikolov 1999), a kérdőívünkre érkezett válaszok alapján a pozitív tanórai légkör, a tanár személyisége meghatározó motivációs tényezők a felnőtt fiatalok körében is. A megkérdezett hallgatók közel 72 százaléka adta azt a választ, hogy az oldott, a tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató, pozitív hangulatú tanórák a nyelvtanulás során nagyon fontosak, illetve még magasabb arányban, közel 94 százalékuk szerint a nyelvtanulásban lényeges szerepe van az inspiráló nyelvoktató személyének, aki meg tudja szeretetni a nyelvet és a nyelvtanulást.

Összegzés

Megállapítható kérdőíves primer kutatási eredményeink alapján, hogy az egyetemista hallgatók motivációja a felsőoktatási intézményekben inkább instrumentális motiváció, tehát racionális döntések mentén történik. A hallgatók főképpen azért tanulnak idegen nyelveket, mert az idegennyelv-ismeret segíti a diplomaszertést követően a hazai, magyarországi munkaerőpiacon az elhelyezkedést. Ennek ugyan ellentmond az, hogy a válaszok alapján többségük nem csak azért tanul idegen nyelve(ke)t, mert a záróvizsgálathoz, a diploma megszerzéséhez, az egyetemi tanulmányok befejezéséhez szükséges. Az ellentmondás abból fakad, a többi kérdésre adott válaszok tükrében, hogy felismerték azt is, hogy a nyelvtanulás révén látásmódjuk, tudásuk bővül, többet utazhatnak idegen nyelvű országokba, ami munkahelyi előmenetelükben is támogathatja őket.

A tudásszerzés tekintetében a hallgatók csak kisebb arányban (48%) válaszolták azt, hogy ismereteik a nyelvtanulás révén elmélyülnek a célnyelvi ország kultúrájának tekintetében, ugyanakkor többségük azt a választ adta, hogy hasznosnak tartja az idegennyelv-tanulást, mert az idegennyelv-tudás révén új ismeretségeket, barátságokat köthet külföldi évfolyamtársakkal, egyetemi hallgatókkal, vagy külföldi utazásai során. Szinte minden válaszadó szerint az idegennyelv-tanulással látásmódja, tudása, ismeretei a világról bővülnek, és az idegennyelv-tanulás és -tudás segíti az idegen országok, más kultúrák, a tőlünk, magyaroktól eltérő értékrendek elfogadását.

A kérdőívünkre érkezett válaszok alapján az oldott, a tanulási kedvet, nyelvi fejlődést támogató, pozitív hangulatú tanórák, az inspiráló nyelvoktató személye szintén meghatározó motivációs tényezők a felnőtt nyelvtanulók esetében is.

Irodalom

- Bernáth L.–Révész Gy. (szerk.) 1994. *A pszichológia alapjai*. Budapest: Tertia Kiadó.
- Clément, R.–Kruidenier, B. G. 1983. „Orientations on Second Language Acquisition: 1. The effects of ethnicity, milieu, and their target language on their emergence.” *Language Learning* 33 (1983): 273–91. In: Dörnyei Z. 1996. Motiváció és motiválás az idegen nyelvek tanításában. *Modern Nyelvoktatás*, 4: 3–21.
- Crookes, G.–Schmidt R. W. 1991. „Motivation: Reopening the Research Agenda.” *Language Learning* 41 (1991): 469–512. In: Dörnyei Z. 1996. Motiváció és motiválás az idegen nyelvek tanításában. *Modern Nyelvoktatás*, 4: 3–21.
- Csizer K. 2007. A nyelvtanulási motiváció vizsgálata. *Új Pedagógiai Szemle*, 57(6): 54–68.
- Csókási K.–Bandi Sz.–Nagy L.–Péley B.–Láng A. 2019. Az alapvető pszichológiai szükségletek, mint a munkahelyi jóllétet és a szervezeti azonosulást befolyásoló tényezők. *replika.hu/replika/111*: 87–104.
- Dörnyei Z. 1996. Motiváció és motiválás az idegen nyelvek tanításában. *Modern Nyelvoktatás*, 4: 3–21.
- Gardner, R. C. T. 1985. *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold, 1985. In: Dörnyei: Motiváció és motiválás az idegen nyelvek tanításában. *Modern Nyelvoktatás*, 4: 3–21.
- Hull, C. L. 1943. *Principles of behavior: An introduction to behavior theory.*, New York: Appleton-Century-Crofts.
- Jagodics B.–Varga R.–Szénási Sz.–Nagy K.–Szabó É. 2020. A leterheltség és a tanulmányi motiváció összefüggése szaktudományi tanulóknál. *Iskolakultúra*, 30. évfolyam, 2020/3. 5: 35–49.
- Kovács K. E. 2018. A motiváció szerepe a felsőoktatási lemorzsolódásban és perzisztenciában. *Iskolakultúra*, 28. évfolyam, 2018/10-11: 55–63.
- Maslow, A. H. 1943. A theory of human motivation. *Psychological Review*. 1943/50. évf. 4: 370–396.
- Pléh Cs. 2012. A pozitív pszichológiai szemlélet előfutáiról. *Magyar Pszichológiai Szemle*. 2012, 67. 1: 13–18.
- Nikolov, M. 1999. Osztálytermi megfigyelés átlagos és hátrányos helyzetű középiskolai angol csoportokban. *Modern Nyelvoktatás*, 5: 9–31.
- Smith, E. R.–Mackie, D. M.–Claypool, H. M. 2016. *Szociálpszichológia*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Weiner, E. 1992. „Motivation.” *Encyclopedia of Educational Research*. 6. kiad. 3. köt. New York: Macmillan, 1992: 860–65. In: Dörnyei Z. 1996. Motiváció és motiválás az idegen nyelvek tanításában. *Modern Nyelvoktatás*, 4: 3–21.

Internetes forrás:

<https://leaszotar.hu/page.php?108>